

Alzheimers sjukdom och övrig demens

Demens är ett syndrom (en samling av symptom) och bakom det kan finnas många sjukdomar. Demenssjukdomarna brukar indelas i primärdegenerativa sjukdomar samt vaskulära och sekundära demensformer, se faktaruta. Dess tillstånd kan även förekomma tillsammans i olika kombinationer hos en enskild patient. Alzheimers sjukdom är den vanligaste neurodegenerativa sjukdomen (cirka 60–70 procent av alla fall). Vaskulära demensformer är de näst vanligaste och förekommer i runt 20 procent av fallen.

Alzheimers sjukdom

Alzheimers sjukdom är en demenssjukdom vilket betyder att minnesfunktionen störs samtidigt som man får nedsatt uppmärksamhetsförmåga och språkförståelse. Vid Alzheimers sjukdom förtvinar nervcellerna i hjärnan där minnet sitter. Förutom minnesstörningar kan man få svårt att uttrycka sig, sämre lokalsinne och svårare att utföra ändamålsenliga kroppsrörelser. Den som har sjukdomen kan få nedsatt omdöme och koncentrationsförmåga. Dessa egenskaper och färdigheter påverkas då nervcellerna skrumprar.

Man vet inte vad som orsakar Alzheimers sjukdom. Forskare har dock upptäckt några riskfaktorer. De är hög ålder, högt blodtryck, höga blodfetter och övervikt. Upprepade skallskador, som man kan få vid exempelvis boxning, är också en riskfaktor. Forskarna hyser stor optimism om att inom en snar framtid kunna stoppa sjukdomsförloppet med hjälp av ett antikropps vaccin. Genom mätningar av en viss form av beta-amyloid hos patienten hoppas man även kunna upptäcka sjukdomen betydligt tidigare än idag. Förhoppningen är att tidig behandling ska göra att hjärnskadorna inte hinner bli lika stora.

Symptom

Det vanligaste symtomet är att man har svårt att minnas det som skett nyligen. I början är den sjuke ofta medveten om sina problem och försöker dölja dem. Efterhand blir det svårare att klara det dagliga livet med till exempel inköp, betala räkningar och lokalisera sig. Den sjuke är ofta nedstämd, har ångest och är orolig. De sviktande minnesfunktionerna och den ofta förvrängda verklighetsuppfattningen kan också göra situationen svårhanterlig för närstående.

Behandling

Alzheimers sjukdom går idag inte att bota. Man kan dock lindra symtomen och bromsa förloppet med mediciner som förstärker det signalsystem som skadats i hjärnan. Medicinen kan förbättra koncentrationsförmågan, minnet och språket. Dessa läkemedel används i ett tidigt skede av sjukdomsförloppet. För patienter med långt gången sjukdom finns läkemedel som dämpar signalsystem som är överstimulerade.

För personer med Alzheimers sjukdom är det viktigt att leva ett liv med fasta rutiner för att underlätta vardagen. Olika sätt att kompensera för den nedsatta minnesfunktionen kan vara att utnyttja minnesord och stödord. En allsidig kost är viktig eftersom vitaminerna är nödvändiga för att hjärnans celler ska fungera.

Exempel på sjukdomar som kan leda till olika typer av demens

Primärdegenerativa	Vaskulära demenser	Sekundära demenser
Alzheimers sjukdom	Multi-infarkt	Depression
Lewy Body demens	Subkortikala förändringar	Tumörer
Frontallobsdemens	”Strategisk” infarkt (drabbar ett hjärnområde med viktig funktion)	Skalltrauma Vitamin B-rist Alkoholism

Källa: Hjärnan, red. Lars Olson, 2009

Visste du att

- varje år insjuknar ca 20 000 personer i demenssjukdomar.
- idag har ungefär 150 000 personer i Sverige Alzheimers sjukdom
- Alzheimers sjukdom drabbar främst äldre personer.
- cirka 10 000 personer som har Alzheimers sjukdom är under 65 år.

Hjärnfonden

PG 90 11 25-5 | BG 901-1255